

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Karmen Joller
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 01.06.2026 nr 1.2-2/49-1

Meie 11.06.2026 nr 2.3-5/26/2277-2

Arvamus eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks nakkushaigustega seotud määruste muutmise eelnõu.

Meil on eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse tervise- ja tööministri 12. märtsi 2019. a määruse nr 24 „Nakkushaiguste loetelu ja neisse haigestumise andmete edastamine“ § 4 lõike 5 sissejuhatavat lauset. Juhime tähelepanu, et sõnastusest on välja jäänud sõna „andmed“, mille koosseisu säte peaks täpsustama.
2. Eelnõu § 2 punktiga 2 muudetakse tervise- ja sotsiaalministri 12. märtsi 2019. a määruse nr 25 „Nakkushaiguste registri põhimäärus“ § 7 lõike 2 punkte 1–3. Muudatuse kohaselt hakkab tervise infosüsteemi volitatud töötleja edastama nakkushaiguste registrile lisaks täna edastatavatele andmetele (isikukood, ees- ja perekonnanimi, vanus, sugu) edastama ka patsientide sünniaega, elukohta ja kontaktandmeid. Seletuskirjas on selgitatud, et *need andmed on olulised, kuna isikukood üksi ei pruugi alati piisav olla, eriti vanemate andmete puhul. Andmed elukoha kohta on samuti vajalikud, et analüüsida tervise ja tervishoiuteenuste kättesaadavust erinevates piirkondades. Samas jääb aga kontaktandmete lisamise vajadus seletuskirja põhjal ebaselgeks. Samuti jääb ebaselgeks elukoha täisaadresside kogumise vajadus.*

IKÜM¹ artikli 5 kohaselt peab isikuandmete töötlemine olema alati eesmärgipärane ning andmed peavad olema asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt². See tähendab, et iga täiendava andmeliigi lisamisel tuleb selgelt näidata, millise konkreetse eesmärgi täitmiseks seda vajatakse ja miks ei ole eesmärki võimalik saavutada vähemate andmetega.

Seletuskirjast aga ei nähtu, millisel konkreetsel eesmärgil on nakkushaiguste registri ülesannete täitmiseks vajalik töödelda patsiendi kontaktandmeid. Samuti ei ole selgitatud, kas kontaktandmeid kasutatakse registriandmete kvaliteedi tagamiseks, isikute üheseks tuvastamiseks, isikutega ühenduse võtmiseks või mõnel muul eesmärgil. Ühtlasi jääb selgusetuks täisaadresside kogumise eesmärk. Kui eesmärgiks on analüüsida tervishoiuteenuste kättesaadavust erinevates piirkondades, siis ilmselt saaks seda teha ka

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)

² IKÜM artikkel 5 lõike 1 punktid b ja c

vähemate andmetega, ilma täisaadressse kogumata. Põhjenduste puudumisel ei ole aga võimalik hinnata, kas kontaktandmete ja täisaadresside lisamine registri andmekoosseisu on kooskõlas eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtetega. Samuti tekitab küsimusi nii kontaktandmete kui ka täisaadresside säilitamisega seonduv, kuna nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (NETS) § 20 lõige 5 näeb ette, et registri andmeid säilitatakse tähtajatult.

Palume seletuskirja täiendada selgitustega, millest nähtuks andmete töötlemise konkreetne eesmärk ning miks ei ole vastavat eesmärki võimalik saavutada ilma kontaktandmeid, aga ka täisaadressse töötlemata. Juhul kui põhjendust ei ole võimalik esitada, tuleb andmete lisamise vajadust uuesti hinnata ja kaaluda nende andmete andmekoosseisust väljajätmist.

3. Eelnõu § 2 punktiga 6 täiendatakse nakkushaiguste registri põhimääruse § 8 lõiget 1 punktidega 7–10, millega nähakse ette rahvastikuregistrist saadavate andmete koosseisu täiendamine järgmiste andmetega: sünniriik, kodakondsuse andmed, rahvus, riiki saabumise aeg. Seletuskirjas on selgitatud, et *need sotsiaaldemograafilised andmed, mis saadakse rahvastikuregistrist, on vajalikud terviklikuma HIV ja muude nakkushaiguste seiresüsteemi rakendamiseks ning nakatumise riskirühmade täpsemaks kaardistamiseks.*

Taaskord märgime, et seletuskiri ei põhjenda piisava täpsusega, miks on kõigi loetletud andmete töötlemine selle eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalik. Nagu juba eelnevalt selgitasime, siis IKÜM artikli 5 kohaselt peavad isikuandmed olema piiratud sellega, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik ning iga täiendava andmeliigi puhul tuleb eraldi selgitada selle eesmärki, vajadust ja minimaalsust.

Eriti tuleb siinjuures arvestada sellega, et eriliiki isikuandmete hulka kuuluvad andmed, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, nt rahvus. IKÜM artikli 9 järgi on keelatud töödelda isikuandmeid, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, välja arvatud juhul, kui kohaldub mõni artiklis 9 sätestatud erand. Seetõttu ei piisa üksnes üldisest viitest „riskirühmade täpsemale kaardistamisele“, vaid seletuskirjas tuleb selgelt avada, miks on rahvuse kogumine vältimatult vajalik, millisele konkreetsele õiguslikule alusele tuginetakse ning millised kaitsemeetmed on sellise andmetöötluse puhul ette nähtud. Leiame, et seletuskiri on selles osas ebapiisav, mistõttu palume seletuskirja täiendada ja põhjendada eraldi iga uue andmeliigi – sünniriigi, kodakondsuse andmete, rahvuse ja riiki saabumise aja – vajalikkust. Eriti tuleb rahvuse osas selgitada, miks ei ole eesmärki võimalik saavutada vähemsekkuvate andmetega.

4. Eelnõu § 2 punktiga 7 täiendatakse nakkushaiguste registri põhimääruse § 8 uue lõikega 3¹, mille järgi edastab Terviseameti infosüsteem nakkushaiguste registrile Terviseameti labori teostatud uuringute tulemused põhimääruse § 7 lõikes 2 sätestatud andmekoosseisus. Ka antud muudatuse puhul tekitab küsimusi andmekoosseis, mis näeb lisaks isikukoodi, ees- ja perekonnanime, vanuse ning soo andmete edastamisele ette ka sünniaja, elukoha ja kontaktandmete edastamise. Seletuskirjas on selgitatud, et *need andmed on aga vajalikud nakkushaiguste seireks.* Samas tekib küsimus, kas seletuskirjas toodud eesmärgil on ikka vajalik sellises ulatuse andmete töötlemine ning miks ei ole võimalik eesmärki täita vähemate andmetega. Palume seletuskirja täiendada põhjendustega või kaaluda nende andmete andmekoosseisust eemaldamist, märkides sättes eesmärgist lähtuv konkreetne andmekoosseis, mida terviseameti infosüsteemist nakkushaiguste registrisse edastatakse.
5. Eelnõu § 2 punktiga 8 muudetakse põhimääruse § 9 lõike 1 sõnastust selliselt, et nakkushaiguste registri vastutav töötleja kannab registrisse epidemioloogilise ja puhangu uuringu andmed. Seletuskirjas on selgitatud, et sõnastust muudetakse, kuna muud andmed tulevad edaspidi registrisse üle tervise infosüsteemist. Samas eemaldati sättest ka see osa,

mis puudutab tähtaega, mille jooksul on vastutav töötaja kohustatud andmed andmekogusse kandma. Seletuskirjas tähtaja eemaldamist põhjendatud ei ole. NETS § 20 lõike 2 punkt 2 näeb aga ette, et andmekogu põhimääruses sätestatakse andmekogusse kogutavate andmete andmekogusse kandmise kord ehk protsess, kuidas tegevus toimub, sh millise ja jooksul. Palume täiendada põhimääruse § 9 lõiget 1 selliselt, et oleks aru saada, millise tähtaja jooksul on andmekogu vastutav töötaja kohustatud saadud andmed andmekogusse kandma või täiendada seletuskirja põhjendusega selle kohta, miks tähtaja määramine ei ole enam vajalik.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Terje Enula
Terje.Enula@aki.ee
627 4144